

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย จึงได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

1. ผลจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏผลดังนี้

1.1 องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 23 องค์ประกอบย่อย 78 ตัวบ่งชี้
ดังตาราง 14

ตาราง 14 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยการศึกษา
จากเอกสารและงานวิจัย

องค์ประกอบหลักที่ 1 ความเป็นครู	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. มีคุณธรรมจริยธรรม	1) ความเป็นระเบียบวินัย 2) มีเมตตาต่อศิษย์ 3) มีความยุติธรรม 4) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู
2. จิตวิญญาณของความเป็นครู	5) ตระหนักและเห็นคุณค่าของความเป็นครู 6) ปฏิบัติหน้าที่ที่มีความขยันอดทน 7) มุ่งมั่นในการอบรมสั่งสอน และพัฒนาศิษย์ให้ เจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ 8) ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู อย่างเคร่งครัด 9) ประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องดีงาม เหมาะสมกับความเป็นครู
3. การให้บริการที่ดี	10) ทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมเมื่อมีโอกาส 11) เต็มใจ ภาคภูมิใจ และมีความสุขในการให้บริการแก่ ผู้รับบริการ 12) ศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ และนำข้อมูล ไปใช้ในการปรับปรุง

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชน 2) วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน 3) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 4) ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น
2. การร่างหลักสูตร	5) กำหนดโครงสร้างหลักสูตร 6) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 7) กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร 8) กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 9) กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล 10) กำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตร
3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร	11) แต่งตั้งคณะทำงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบคุณภาพ 12) นำเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. การนำหลักสูตรไปใช้	13) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระ 14) เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม 15) จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระ 18) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู 16) ประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ

องค์ประกอบหลักที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. การวิเคราะห์และ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาด้านพัฒนาการ และจิตวิทยาการศึกษา 2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ 4) วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้านความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ สติปัญญา การ แสดงออก ด้านร่างกาย จิตใจ การเจริญเติบโตและ ด้านสังคม 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง ตาม เป้าหมายที่กำหนด 6) ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความ ต้องการของผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ 7) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวิธีการที่ หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง
2. ปรับเปลี่ยนและพัฒนา ทักษะการสอน	8) ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ ความรู้ด้วยตนเอง 9) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ 10) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการคิด ตามศักยภาพของผู้เรียน

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
3. มีทักษะในการสื่อสาร	11) มีความรู้พื้นฐานและมีทักษะที่ดีในการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้เรียน 12) สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม 13) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการสื่อสารกับผู้เรียน
4. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนรู้	14) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ 15) จัดหาสื่อให้เพียงพอและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ 16) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อและใช้สื่อที่พัฒนาขึ้นเอง
5. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	17) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ 18) ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติวิชาและพัฒนาการของผู้เรียน 19) ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 20) วิเคราะห์ผลการประเมิน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการพัฒนาการเรียนรู้
องค์ประกอบหลักที่ 4 การพัฒนาตนเอง	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. การฝึกตนเองอยู่เสมอ	1) ปรับปรุงตนเองด้านความรู้ความสามารถ 2) มุ่งมั่นในการศึกษาหาความรู้ 3) นำความรู้ประยุกต์ใช้ 4) ปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำงาน 5) พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบหลักที่ 4 การพัฒนาตนเอง	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
2.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	6) สร้างเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ 7) มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3.ความต้องการการประสบผลสำเร็จ	8) มีความมุ่งมั่นอดทน 9) สร้างความคาดหวังสูงและรักงานที่ทำ 10) มีความกระตือรือร้นในการทำงาน 11) พัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ
องค์ประกอบหลักที่ 5 การทำงานเป็นทีม	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. มีเป้าหมายร่วมกัน	1) กำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน 2) ตระหนักในบทบาทหน้าที่ 3) มีการทำงานอย่างเป็นระบบ 4) มีสมรรถนะในการทำงาน 5) สนับสนุนความรับผิดชอบของทีมงาน
2.มีส่วนร่วมและยึดหยุ่นในการทำงาน	6) ทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ 7) มีการประสานที่ดี
3.ความพึงพอใจและแรงจูงใจของทีม	8) สร้างเป้าหมายที่ท้าทาย 9) สร้างความมั่นคงในทีม 10) อำนาจความสะอาดในทีม

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 6 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1.การสร้างแรงบันดาลใจ	1) สร้างความรักความศรัทธา 2) กระตุ้นการทำงานของผู้ร่วมงาน 3) เสริมสร้างพลังและยกระดับของความเป็นผู้นำ
2.การสร้างวัฒนธรรมในการทำงานอย่างมีส่วนร่วม	4) มีค่านิยมเชิงจริยธรรม 5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 6) มุ่งมั่นทำงานจนประสบผลสำเร็จ
3.การคำนึงถึงเอกัตบุคคล	7) สร้างสรรค์วิธีการคิดใหม่ 8) มีความคาดหวังสูง 9) เน้นการพัฒนาการศักยภาพ

จากตาราง 14 การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขององค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ซึ่งมี 6 องค์ประกอบหลัก 23 องค์ประกอบย่อย และ 78 ตัวบ่งชี้

1.2 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา ที่นำมาใช้ได้ 4 วิธี ดังนี้

- 1) การพัฒนาตนเอง
- 2) การฝึกอบรม
- 3) การศึกษาดูงาน
- 4) การฝึกปฏิบัติจริง

2. ผลการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 และวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ในแต่ละองค์ประกอบ และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ สามารถสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

2.1 องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 6 คน เห็นด้วยกับองค์ประกอบทั้ง 6
องค์ประกอบของภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค
11 ที่ผู้วิจัยนำเสนอ และมีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้ไขภาษาและเพิ่มเติมองค์ประกอบย่อยและ
ตัวบ่งชี้พฤติกรรมให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ปรากฏผลตาม ตาราง 15
ตาราง 15 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบหลักที่ 1 ความเป็นครู	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. มีคุณธรรมจริยธรรม	1) ยึดหลักความพอเพียง 2) มีอุดมการณ์ของความเป็นครู
2. จิตวิญญาณของความเป็นครู	3) สร้างแรงบันดาลใจให้ศิษย์และเพื่อน ร่วมงาน
3. การให้บริการที่ดี	4) ปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการ ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 5) ให้เกียรติผู้รับบริการโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะครอบครัว เพศ และวัย
องค์ประกอบหลักที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	
1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	-
2. การร่างหลักสูตร	-
3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร	6) นำเสนอขอความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. การนำหลักสูตรไปใช้	7) ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะมา ช่วยจัดการเรียนการสอน 8) ประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับ การใช้หลักสูตร

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. การวิเคราะห์และ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	-
2.ปรับเปลี่ยนและพัฒนา ทักษะการสอน	9) ศึกษาค้นคว้า วิจัย และใช้วิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้
3.มีทักษะในการสื่อสาร	10) ครูและผู้เรียนรับรู้วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการ เรียนรู้ร่วมกัน
4. การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีในการเรียนรู้	-
องค์ประกอบหลักที่ 4 การพัฒนาตนเอง	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. การฝึกตนเองอยู่เสมอ	-
2.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	11) มีความสามารถและสร้างนวัตกรรมใหม่
3.ความต้องการประสบ ผลสำเร็จ	12) มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ
องค์ประกอบหลักที่ 5 การทำงานเป็นทีม	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. มีเป้าหมายร่วมกัน	-
2.มีส่วนร่วมและยืดหยุ่น ในการทำงาน	13) มีความผูกพันและรับผิดชอบ
3.ความพึงพอใจและ แรงจูงใจของทีม	14) มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 6 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1.การสร้างแรงบันดาลใจ	15) เสริมสร้างแรงบันดาลใจกับเพื่อนร่วมงาน
2.การสร้างวัฒนธรรมในการทำงานอย่างมีส่วนร่วม	-
3.การคำนึงถึงเอกัตบุคคล	16) เน้นความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน

จากตาราง 15 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ซึ่งมี 6 องค์ประกอบหลัก 23 องค์ประกอบย่อย และเพิ่มเติม 16 ตัวบ่งชี้

2.2 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูที่ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีวิธีการเพิ่มเติมอีก 3 วิธี คือ

- 1) การศึกษาจากอินเทอร์เน็ต
- 2) การสอนงาน
- 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

3. ผลการสังเคราะห์ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 23 องค์ประกอบย่อย 104 ตัวบ่งชี้ ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

องค์ประกอบหลักที่ 1 ความเป็นครู	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. มีคุณธรรมจริยธรรม	1) ีความเป็นระเบียบวินัย 2) มีเมตตาต่อศิษย์ 3) มีความยุติธรรม 4) ยึดหลักความพอเพียง 5) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู 6) มีอุดมการณ์ของความเป็นครู
2. จิตวิญญาณของความเป็นครู	7) ตระหนักและเห็นคุณค่าของความเป็นครู 8) ปฏิบัติหน้าที่ที่มีความขยันอดทน 9) มุ่งมั่นในการอบรมสั่งสอน และพัฒนาศิษย์ให้เจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ 10) สร้างแรงบันดาลใจให้ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน 11) ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างเคร่งครัด 12) ประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องดีงาม เหมาะสมกับความเป็นครู
3. การให้บริการที่ดี	13) ทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมเมื่อมีโอกาส 14) เต็มใจ ภาคภูมิใจ และมีความสุขในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ 15) ศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง 16) ปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 17) ให้เกียรติผู้รับบริการโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนาฐานะครอบครัว เพศ และวัย

องค์ประกอบหลักที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	18) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชน 19) วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน 20) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 21) ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น
2. การร่างหลักสูตร	22) กำหนดโครงสร้างหลักสูตร 23) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 24) กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร 25) กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 26) กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล 27) กำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตร
3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร	28) แต่งตั้งคณะทำงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบคุณภาพ 29) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เพื่อประเมินหลักสูตร 30) นำเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. การนำหลักสูตรไปใช้	31) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระ 32) เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม 33) ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะมาช่วยจัดการเรียนการสอน 34) จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
5. การประเมินผลหลักสูตร	35) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู 36) ประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ 37) ประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
องค์ประกอบหลักที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน	
1. การวิเคราะห์และ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	38) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาदान พัฒนาการและจิตวิทยาการศึกษา 39) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 40) กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 41) วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้านความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ สติปัญญา การแสดงออก ด้านร่างกาย จิตใจ การเจริญเติบโตและด้านสังคม 42) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองตามเป้าหมายที่กำหนด 43) ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ 44) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

องค์ประกอบหลักที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน (ต่อ)	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
2. ปรับเปลี่ยนและพัฒนาทักษะการสอน	<p>45) ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง</p> <p>46) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ</p> <p>47) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิด ตามศักยภาพของผู้เรียน</p> <p>48) ศึกษาค้นคว้า วิจัย และใช้วิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้</p>
3. มีทักษะในการสื่อสาร	<p>49) มีความรู้พื้นฐานและมีทักษะที่ดีในการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้เรียน</p> <p>50) สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม</p> <p>51) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการสื่อสารกับผู้เรียน</p> <p>52) ครูและผู้เรียนรับรู้วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน</p>
4. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนรู้	<p>53) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ</p> <p>54) จัดหาสื่อให้เพียงพอและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>55) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อและใช้สื่อที่พัฒนาขึ้นเอง</p>
5. การวัดและการประเมินผล	<p>56) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>57) ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติวิชาและพัฒนาการของผู้เรียนรู้</p>

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน (ต่อ)	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
	58) ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 59) วิเคราะห์ผลการประเมิน และนำผลการประเมิน มาใช้ปรับปรุงการพัฒนาการเรียนรู้อ
องค์ประกอบหลักที่ 4 การพัฒนาตนเอง	
1. การฝึกตนเองอยู่เสมอ	60) ปรับปรุงตนเองด้านความรู้ความสามารถ 61) มุ่งมั่นในการศึกษาหาความรู้ 62) นำความรู้ประยุกต์ใช้ 63) ปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำงาน 64) พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	65) สร้างเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และสร้างสรรค์ 66) มีความสามารถและสร้างนวัตกรรมใหม่ 67) มีความสามารถในการแก้ปัญหา
3. ความต้องการประสบผลสำเร็จ	68) มีความมุ่งมั่นอดทน 69) สร้างความคาดหวังสูงและรักงานที่ทำ 70) มีความกระตือรือร้นในการทำงาน 71) พัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ 72) มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ
องค์ประกอบหลักที่ 5 การทำงานเป็นทีม	
1. มีเป้าหมายร่วมกัน	73) กำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน 74) ตระหนักในบทบาทหน้าที่ 75) มีการทำงานอย่างเป็นระบบ 76) มีสมรรถนะในการทำงาน 77) สนับสนุนความรับผิดชอบของทีมงาน

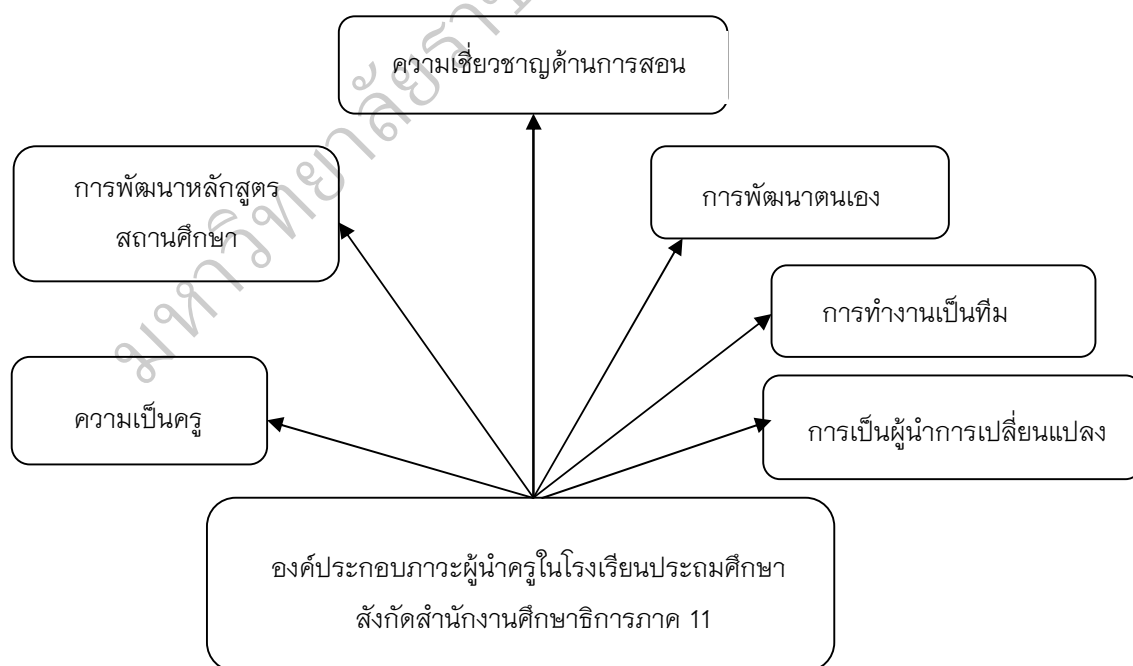
ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 5 การทำงานเป็นทีม (ต่อ)	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
2.มีส่วนร่วมและยืดหยุ่น ในการทำงาน (ต่อ)	78) ทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ 79) มีการประสานที่ดี 80) มีความผูกพันและรับผิดชอบ 81) เป็นที่ยอมรับของทีม 82) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 83) สร้างบรรยากาศและความสามัคคี
3. ความต้องการประสพ ความสำเร็จของทีม	84) มีความมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติงาน 85) ใช้ประสบการณ์และทักษะความสามารถ 86) มอบหมายงานตามความถนัดและความเชี่ยวชาญ 87) มีการแก้ปัญหาร่วมกัน 88) จัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ 89) สร้างกฎ ระเบียบ ร่วมกัน
4.ความพึงพอใจและ แรงจูงใจของทีม	90) สร้างเป้าหมายที่ท้าทาย 91) สร้างความมั่นคงในทีม 92) อำนวยความสะดวกในทีม 93) มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน
องค์ประกอบหลักที่ 6 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
1.การสร้างแรงบันดาลใจ	94) สร้างความรักความศรัทธา 95) กระตุ้นการทำงานของผู้ร่วมงาน 96) เสริมสร้างพลังและยกระดับของความเป็นผู้นำ 97) เสริมสร้างแรงบันดาลใจกับเพื่อนร่วมงาน
2.การสร้างวัฒนธรรม ในการทำงานอย่างมีส่วนร่วม	98) มีค่านิยมเชิงจริยธรรม 99) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 100) มุ่งมั่นทำงานจนประสบผลสำเร็จ

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักที่ 6 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ต่อ)	
องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้
3.การคำนึงถึงเอกัตบุคคล	101) สร้างสรรค์วิธีการคิดใหม่ 102) มีความคาดหวังสูง 103) เน้นการพัฒนาการศักยภาพ 104) เน้นความเป็นเลิศในการ

จากตาราง 16 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นทั้ง 6 องค์ประกอบหลัก 23 องค์ประกอบย่อย 104 ตัวบ่งชี้ พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 23 องค์ประกอบย่อยและ 104 ตัวบ่งชี้ ดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

2.2 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้วิธีการพัฒนา 7 วิธี ดังนี้ 1) การพัฒนาตนเอง 2) การฝึกอบรม
3) การศึกษาดูงาน 4) การฝึกปฏิบัติจริง 5) การศึกษาจากอินเทอร์เน็ต 6) การสอนงาน
และ 7) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์
วิธีการพัฒนาทั้ง 7 วิธี ที่มีความคล้ายคลึง/เหมือนกัน ในกระบวนการพัฒนา และสามารถ
นำมาเป็นวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำในรูปแบบของการพัฒนาภาวะผู้นำ ได้วิธีการพัฒนา
ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 วิธี ดังนี้ 1) การ
อบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การศึกษาดูงาน และ 3) การฝึกปฏิบัติจริง

3. ผลการศึกษาเชิงสำรวจ

จากการศึกษาสำรวจภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน
ครบตามจำนวน 370 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อตรวจสอบแบบสอบถามพบว่า
แบบสอบถามที่ได้รับคืนมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด ซึ่งมีข้อ
ค้นพบที่สำคัญดังได้นำเสนอตามตาราง 17 – 22 ต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดแสดงดังตาราง

ตาราง 17 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1.ชาย	151	40.80
2.หญิง	219	59.20
รวม	370	100
ระดับการศึกษา		
1.ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	241	65.10
2.ปริญญาโท หรือสูงกว่า	129	34.90
รวม	370	100
ประสบการณ์ทำงาน		
1. ไม่เกิน 10 ปี	148	40.00
2. 11- 20 ปี	93	25.10
3. 21 – 30 ปี	90	24.30
4. 31 – 40 ปี	39	10.50
รวม	370	100
ขนาดของโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	229	61.90
2. ขนาดกลาง	80	21.60
3.ขนาดใหญ่	61	16.50
รวม	370	100
ระดับชั้นที่ทำการสอน		
1. ชั้นอนุบาล	38	10.30
2.ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6	314	84.90
3.ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3	12	3.20
4. อื่นๆ	6	1.60
รวม	370	100

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มสาระการเรียนรู้		
1. ภาษาไทย	20	5.40
2. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	14	3.80
3. สุขศึกษาและพลศึกษา	25	6.80
4. คณิตศาสตร์	19	5.10
5. วิทยาศาสตร์	15	4.10
6. ภาษาต่างประเทศ	16	4.30
7. อื่นๆ	261	70.50
รวม	370	100

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อแยกตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80 เป็นเพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 แยกตามระดับการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 65.10 ระดับปริญญาโท หรือสูงกว่า จำนวน 129 คน คิดร้อยละ 34.90 แยกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 11 – 20 ปี จำนวน 93 คนคิดเป็นร้อยละ 25.10 ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 21 – 30 ปี จำนวน 90 คนคิดเป็นร้อยละ 24.30 ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 31 – 40 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 แยกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 แยกตามระดับชั้นที่ทำการสอน พบว่า ชั้นอนุบาล จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 314 คนคิดเป็นร้อยละ 84.90 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.20 ชั้นที่ทำการสอนอื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ภาษาไทย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 สังคมศึกษาศาสนาและ

วัฒนธรรม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 คณิตศาสตร์ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 วิทยาศาสตร์ จำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 4.10 ภาษาต่างประเทศ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 อื่นๆ จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50

3.2 ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ระดับของภาวะผู้นำภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ปรากฏตามตาราง 18 ดังนี้

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.และการแปลค่า องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ(N =370)		การแปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
1	ความเป็นครู	4.41	0.50	มาก
2	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.99	0.48	มาก
3	ความเชี่ยวชาญด้านการสอน	4.09	0.44	มาก
4	การพัฒนาตนเอง	4.11	0.54	มาก
5	การทำงานเป็นทีม	3.87	0.56	มาก
6	การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.76	0.55	มาก
เฉลี่ยรวม		4.06	0.69	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นครู ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.11$) ด้านความเชี่ยวชาญด้านการสอน ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และการแปลค่า ภาวะผู้นำครู
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
 องค์ประกอบหลักที่ 1 ความเป็นครู

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
องค์ประกอบหลักที่ 1 ความเป็นครู				
มีคุณธรรมจริยธรรม				
1	มีระเบียบวินัยในตนเอง	4.30	0.67	มาก
2	มีความเมตตาต่อศิษย์	4.51	0.58	มากที่สุด
3	มีความยุติธรรม	4.51	0.58	มากที่สุด
4	ยึดหลักความพอเพียง	4.34	0.64	มาก
5	รักและศรัทธาในวิชาชีพครู	4.50	0.58	มาก
6	มีอุดมการณ์ของความเป็นครู	4.45	0.66	มาก
เฉลี่ย		4.44	0.56	มาก
จิตวิญญาณของความเป็นครู				
7	ตระหนักและเห็นคุณค่าของความเป็นครู	4.57	0.67	มากที่สุด
8	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน อดทน	4.43	0.58	มาก
9	มุ่งมั่นในการอบรมสั่งสอนพัฒนาให้ศิษย์เจริญก้าวหน้า และประสบผลสำเร็จ	4,43	0.59	มาก
10	สร้างแรงบันดาลใจให้ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน	4,39	0.57	มาก
11	ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่าง เคร่งครัด	4.50	0.66	มาก
12	ประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องดีงาม เหมาะสมกับความเป็นครู	4,43	0.59	มาก
เฉลี่ย		4.46	0.55	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
การให้บริการที่ดี				
13	ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเมื่อมีโอกาส	4.30	0.67	มาก
14	เต็มใจ ภาคภูมิใจ และมีความสุขในการให้บริการแก่ ผู้รับบริการอย่างผู้วิจัย	4.51	0.58	มากที่สุด
15	ศึกษาความเข้าใจผู้รับบริการและนำข้อมูลไปใช้ในการ ปรับปรุง	4.51	0.58	มากที่สุด
16	ปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.34	0.64	มาก
17	ให้เกียรติผู้รับบริการโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ ครอบครัว เพศ และวัย	4.50	0.58	มาก
	มีอุดมการณ์ของความเป็นครู	4.45	0.66	มาก
	เฉลี่ย	4.44	0.56	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.11	0.50	มาก

จากตาราง 19 พบว่า ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 ด้านความเป็นครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านตามองค์ประกอบย่อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ จิตวิญญาณ
ของความเป็นครู ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ มีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.44$) และ
การให้บริการที่ดี ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และการแปลค่า ภาวะผู้นำครู
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
 องค์ประกอบหลักที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน				
1	วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการ ของชุมชน	4.00	0.73	มาก
2	วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน	3.94	0.71	มาก
3	วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551	4.04	0.68	มาก
4	ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น	3.85	0.72	มาก
เฉลี่ย		3.96	0.60	มาก
การร่างหลักสูตร				
5	กำหนดโครงสร้างหลักสูตร	4.09	0.67	มาก
6	กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน	4.30	0.72	มาก
7	กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.24	0.72	มาก
8	กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.24	0.72	มาก
9	กำหนดวิธีการวัดและการประเมินผล	4.28	0.66	มาก
10	กำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตร	4.29	0.72	มาก
เฉลี่ย		4.24	0.66	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา(ต่อ)	ค่าสถิติ (N =134)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร				
11	แต่งตั้งคณะกรรมการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อ ตรวจสอบคุณภาพ	3.81	0.78	มาก
12	นำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เพื่อประเมินหลักสูตร	3.65	0.83	มาก
13	นำเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.62	0.79	มาก
เฉลี่ย		3.69	0.73	มาก
การนำหลักสูตรไปใช้				
14	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครอบคลุม ทุกเนื้อหาสาระ	4.26	0.64	มาก
15	เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม	4.17	0.62	มาก
16	ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะมาช่วย จัดการเรียนการสอน	4.08	0.65	มาก
17	จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระ	4.05	0.78	มาก
เฉลี่ย		4.14	0.62	มาก
การประเมินผลหลักสูตร				
18	ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู	3.89	0.61	มาก
19	ประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ	3.97	0.65	มาก
20	ประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับการใช้ หลักสูตร	3.89	0.65	มาก
เฉลี่ย		3.92	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย		3.99	0.48	มาก

จากตาราง 20 พบว่า ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
3.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบย่อยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป
หาน้อย คือ การร่างหลักสูตร ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.14$)
และการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.96$) การประเมินผลหลักสูตร ($\bar{X} = 3.92$)
การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.69$) ตามลำดับ

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และการแปลค่า ภาวะผู้นำครูใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
ด้านความเชี่ยวชาญด้านการสอน

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N = 370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
องค์ประกอบหลักที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน				
วิเคราะห์และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ				
1	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาด้านการพัฒนาการและ จิตวิทยาการศึกษา	4.13	0.70	มาก
2	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.16	0.53	มาก
3	กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.19	0.70	มาก
4	วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้านความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ สติปัญญา การแสดงออกด้านร่างกาย จิตใจ การเจริญเติบโตและด้านสังคม	4.08	0.75	มาก
5	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมอง ตามเป้าหมายที่กำหนด	4.14	0.72	มาก
6	ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่าง สร้างสรรค์	4.12	0.72	มาก
7	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยวิธีการ ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้อย่างแท้จริง	4.20	0.60	มาก
เฉลี่ย		4.15	0.56	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
ปรับเปลี่ยนและพัฒนาทักษะการสอน				
8	ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ ความรู้ด้วยตนเอง	4.16	0.71	มาก
9	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดที่เป็นระบบ	4.18	0.63	มาก
10	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดตาม ศักยภาพของผู้เรียน	4.25	0.62	มาก
11	ศึกษาค้นคว้า วิจัยและใช้การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.01	0.75	มาก
เฉลี่ย		4.15	0.63	มาก
มีทักษะในการสื่อสาร				
12	มีความรู้พื้นฐานและทักษะที่ดีในการสื่อสารที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน	4.17	0.53	มาก
13	สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ อย่างเหมาะสม	4.07	0.60	มาก
14	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการสื่อสารกับผู้เรียน	4.19	0.64	มาก
15	ครูและผู้เรียนรับรู้วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.18	0.62	มาก
เฉลี่ย		4.15	0.55	มาก
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนรู้				
16	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ต่างๆ	3.86	0.64	มาก
17	จัดหาสื่อให้เพียงพอและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสม กิจกรรมการเรียนรู้	3.93	0.66	มาก
18	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อและใช้สื่อที่ พัฒนาขึ้นเอง	4.00	0.67	มาก
เฉลี่ย		3.93	0.59	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้				
19	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.12	0.59	มาก
20	ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาและพัฒนาการ ของผู้เรียน	4.05	0.64	มาก
21	ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.14	0.61	มาก
22	วิเคราะห์ผลการประเมินและนำผลการประเมินมาใช้ ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.09	0.63	มา
	เฉลี่ย	4.10	0.57	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.09	0.44	มาก

จากตาราง 21 พบว่า ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 ด้านความเชี่ยวชาญด้านการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบย่อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา
น้อย คือ การวิเคราะห์และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การปรับเปลี่ยนและพัฒนาทักษะการสอน
และมีทักษะในการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.15$) การวัดและประเมินการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.10$)
การพัฒนาและการใช้สื่อในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับ

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และการแปลค่า ภาวะผู้นำครู
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
 องค์ประกอบหลักที่ 4 การพัฒนาตนเอง

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =134)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
องค์ประกอบหลักที่ 4 การพัฒนาตนเอง				
การฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ				
1	ปรับปรุงตนเองด้านความรู้และความสามารถ	4.09	0.57	มาก
2	มุ่งมั่นในการศึกษาหาความรู้	4.15	0.56	มาก
3	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้	4.06	0.59	มาก
4	ปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำงาน	4.09	0.55	มาก
5	พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	4.12	0.58	มาก
	เฉลี่ย	4.10	0.53	มาก
มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
6	สร้างเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์	4.06	0.66	มาก
7	มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่	4.01	0.63	มาก
8	มีความสามารถในการแก้ปัญหา	4.19	0.63	มาก
	เฉลี่ย	4.09	0.61	มาก
ความต้องการประสบผลสำเร็จ				
9	มีความมุ่งมั่นอดทน สู่เป้าหมายที่กำหนด	4.25	0.81	มาก
10	สร้างความคาดหวังสูง รั้งงานที่ทำ	4.22	0.73	มาก
11	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.23	0.72	มาก
12	พัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ	4.11	0.67	มาก
13	มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ	3.97	0.75	มาก
	เฉลี่ย	4.16	0.68	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.11	0.54	มาก

จากตาราง 22 พบว่า ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 ด้านการพัฒนาตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบย่อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
คือ ความต้องการประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ การฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ
($\bar{X} = 4.10$) และ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และการแปลค่า ภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
องค์ประกอบหลักที่ 5 การทำงานเป็นทีม

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
องค์ประกอบหลักที่ 5 การทำงานเป็นทีม				
มีเป้าหมายร่วมกัน				
1	กำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน	4.12	0.73	มาก
2	ตระหนักในบทบาทหน้าที่	4.25	0.75	มาก
3	มีการทำงานอย่างเป็นระบบ	4.17	0.74	มาก
4	มีสมรรถนะในการทำงาน	4.07	0.62	มาก
5	สนับสนุนความรับผิดชอบของทีมงาน	4.20	0.64	มาก
เฉลี่ย		4.15	0.65	มาก
มีส่วนร่วมและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน				
6	ทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ	3.56	1.19	มาก
7	มีการประสานงานที่ดี	3.55	1.17	มาก
8	มีความผูกพันและรับผิดชอบ	3.51	1.14	มาก
9	เป็นที่ยอมรับของทีมงาน	3.49	1.15	ปานกลาง
10	มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.41	1.12	ปานกลาง
11	สร้างบรรยากาศและความสามัคคี	3.44	1.11	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.49	1.12	ปานกลาง

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
ความต้องการประสบความสำเร็จของทีม				
12	มีความมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติงาน	4.09	0.66	มาก
13	ให้ประสบการณ์และทักษะความสามารถ	4.06	0.65	มาก
14	มอบหมายงานตามความถนัดและความเชี่ยวชาญ	3.99	0.62	มาก
15	มีการแก้ปัญหาร่วมกัน	4.03	0.66	มาก
16	จัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์	4.00	0.71	มาก
17	สร้างกฎ ระเบียบ ร่วมกัน	4.00	0.73	มาก
เฉลี่ย		4.02	0.61	มาก
ความพึงพอใจและแรงจูงใจของทีม				
18	สร้างเป้าหมายที่ท้าทาย	3.73	0.77	มาก
19	สร้างความมั่นคงในทีม	3.87	0.78	มาก
20	อำนวยความสะดวกในทีม	3.79	0.79	มาก
21	มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	3.82	0.81	มาก
เฉลี่ย		3.81	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย		3.87	0.56	มาก

จากตาราง 23 พบว่า ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 ด้านการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบย่อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
คือ การมีเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 4.15$) ด้านความต้องการประสบความสำเร็จของทีมเรียน
($\bar{X} = 4.02$) ความพึงพอใจและแรงจูงใจของทีม ($\bar{X} = 3.81$) การมีส่วนร่วมและมีความ
ยึดหยุ่นในการทำงาน ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และการแปลค่า ภาวะผู้นำครูใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
องค์ประกอบหลักที่ 6 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ข้อ ที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา	ค่าสถิติ (N =370)		การ แปลค่า
		ระดับปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	
องค์ประกอบหลักที่ 6 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง				
การสร้างแรงบันดาลใจ				
1	การสร้างความรักความศรัทธา	4.16	0.68	มาก
2	กระตุ้นการทำงานของผู้ร่วมงาน	4.03	0.69	มาก
3	เสริมสร้างพลังและยกระดับความเป็นผู้นำ	4.06	0.70	มาก
4	เสริมสร้างแรงบันดาลใจกับเพื่อนร่วมงาน	4.16	0.73	มาก
	เฉลี่ย	4.10	0.63	มาก
การสร้างวัฒนธรรมการทำงานอย่างมีส่วนร่วม				
5	มีค่านิยมเชิงจริยธรรม	3.54	0.86	มาก
6	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มุ่งมั่นในการทำงานประสบผลสำเร็จ	3.39	0.93	ปานกลาง
7	มุ่งมั่นในการทำงานประสบผลสำเร็จ	3.53	0.95	มาก
	เฉลี่ย	3.49	0.83	ปานกลาง
การคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล				
8	สร้างสรรค์วิธีการคิดใหม่	3.72	0.72	มาก
9	มีความคาดหวังสูง	3.70	0.80	มาก
10	เน้นการพัฒนาศักยภาพ	3.69	0.70	มาก
11	เน้นความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน	3.69	0.68	มาก
	เฉลี่ย	3.70	0.67	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.76	0.55	มาก

จากตาราง 24 พบว่า ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบย่อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.10$) การคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล ($\bar{X} = 3.70$) การสร้างวัฒนธรรมการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

สรุปผลจากการสำรวจในระยะที่ 1 นำไปสู่การสร้างรูปแบบในระยะที่ 2 ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา ค่าเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.06$) อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ของทั้ง 6 องค์ประกอบตามลำดับดังนี้ ความเป็นครู ($\bar{X} = 4.41$) การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.11$) ความเชี่ยวชาญด้านการสอน ($\bar{X} = 4.09$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.99$) การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.87$) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.76$) มีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกองค์ประกอบ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเอาองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) น้อยกว่าค่าเฉลี่ย รวม ($\bar{X} = 4.06$) มาเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาใน 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) ความเป็นครู 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ความเชี่ยวชาญด้านการสอน 4) การพัฒนาตนเอง 5) การทำงานเป็นทีม 6) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยผู้วิจัยได้นำมาจัดทำหลักสูตรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาครูในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งในด้านการกำหนดระยะเวลา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น และติดตามประเมินผล ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบ จะมีการกำหนดระยะเวลาในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ในทั้ง 6 องค์ประกอบ โดยผู้ที่ได้รับการพัฒนาจะได้รับความรู้จากวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ระยะที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มาทำการเขียนโครงร่างและสร้างรูปแบบ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนาและการวัดและประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา มีหลักการดังนี้

1. เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยยึดแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู
2. เป็นรูปแบบที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการกระทำ เป็นการเรียนรู้ในการสร้างความคิดรวบยอด การพัฒนาความเข้าใจและความสามารถต่างๆ ด้วยตนเองและการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริง
3. เป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ประกอบด้วย การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติจริง และการติดตามประเมินผล
4. เป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โดยมีหลักการสำคัญประกอบด้วย การใช้ประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม การเรียนรู้ด้วยการกระทำ จนทำให้เกิดความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม การปฏิสัมพันธ์ของผู้เข้ารับการอบรมทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่อย่างกว้างขวาง และการสื่อสารด้วยการพูดหรือการเขียน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา

2. เพื่อสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีในการพัฒนาภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา

3. เพื่อพัฒนาทักษะในการใช้ภาวะผู้นำครูในการปฏิบัติภารกิจให้มี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เนื้อหา

เนื้อหาของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา
มีจำนวน 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความเป็นครู

หน่วยที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หน่วยที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน

หน่วยที่ 4 การพัฒนาตนเอง

หน่วยที่ 5 การทำงานเป็นทีม

หน่วยที่ 6 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กระบวนการของรูปแบบ

กระบวนการของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา
มีวิธีการพัฒนาประกอบด้วย

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้เข้ารับ
การพัฒนาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พูดคุย ระดมสมอง อภิปราย เรียนรู้การปฏิบัติงาน
การสอนงาน และวิธีการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลายในการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2. การศึกษาดูงาน โดยผู้เข้ารับการพัฒนาได้ร่วมศึกษาดูงาน โดยใช้
การสังเกต การสัมภาษณ์ ศึกษาการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศของครูในโรงเรียนประถมศึกษา

3. การฝึกปฏิบัติจริง โดยใช้เอกสารประกอบการพัฒนา ประกอบ
การปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้ จนเกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

กระบวนการของรูปแบบ ดำเนินการเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำครู โดยการ
อบรม เชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 วัน รวม 14 ชั่วโมง มีกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2. สํารวจพฤติกรรมภาวะผู้นําครูในโรงเรียนประถมศึกษา
ของผู้เข้ารับการพัฒนาโดยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาตอบแบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นําครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6 องค์กรประกอบ ก่อนการอบรม

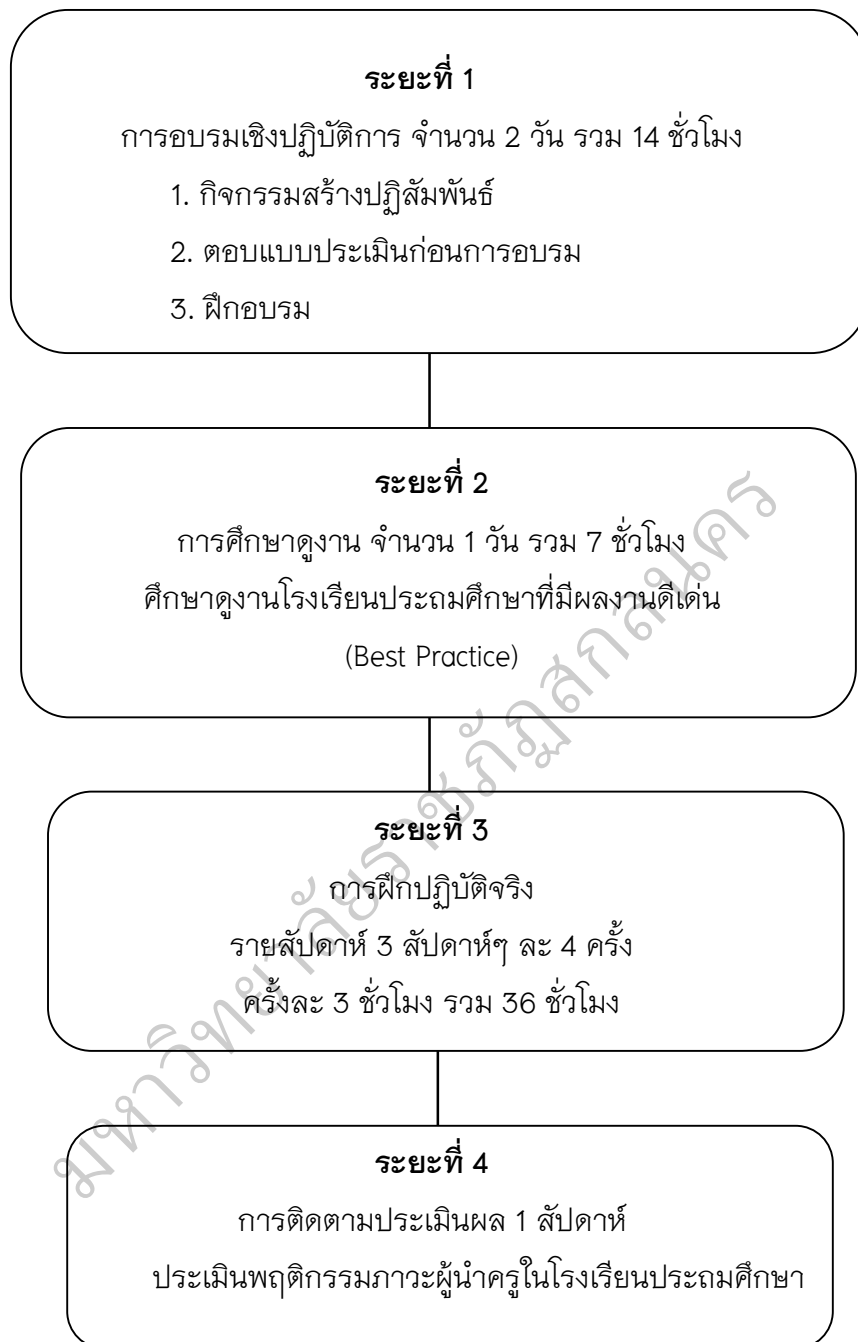
3. ดําเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้เวลา 2 วัน

ระยะที่ 2 การศึกษาดูงาน ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาดูงานครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา ที่มีผลงานดีเด่น (Best Practice) เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการพัฒนา
ภาวะผู้นําครูในโรงเรียนประถมศึกษา และประชุมสรุปผลการศึกษาดูงาน เพื่อวิเคราะห์
หาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และวิเคราะห์หาแนวทางในการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาร่วมกัน
จำนวน 1 วัน รวม 7 ชั่วโมง

ระยะที่ 3 การฝึกปฏิบัติจริง เป็นกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นําครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา รายสัปดาห์ ทุกวันจันทร์และวันศุกร์ จำนวน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ครั้ง
ครั้งละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 36 ชั่วโมง

ระยะที่ 4 การติดตามและประเมินผล เป็นระยะการติดตามประเมินผล
การพัฒนาภาวะผู้นําครูในโรงเรียนประถมศึกษา หลังการฝึกปฏิบัติจริง 1 สัปดาห์ โดยให้
ผู้ฝึกปฏิบัติจริง ทำแบบประเมินพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นําครูในโรงเรียนประถมศึกษา

กระบวนการรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นําครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 15 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา

รายละเอียดของกิจกรรม

กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยรายละเอียดของกิจกรรม
ตามระยะต่างๆ ดังนี้

ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ

การอบรมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ การแนะนำตัวเพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา
ทุกคนทำความรู้จักซึ่งกันและกัน เป็นการละลายพฤติกรรม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและ
เป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนากล้าที่จะอภิปรายและนำเสนอความคิดเห็น
ประกอบด้วย ครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในศูนย์เครือข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 5
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 20 คน จาก 15
โรงเรียน โดยระบุจำนวนครูที่เข้ารับการพัฒนา ตามเกณฑ์ขนาดของโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่(จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป) โรงเรียนละ 3
คน รวม 3 คน

1. โรงเรียนอนุบาลพรรณานิคม

โรงเรียนขนาดกลาง(จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) โรงเรียนละ

2 คน รวม 6 คน

1. โรงเรียนบ้านหนองโตกนาคำโนนธาตุ

2. โรงเรียนบ้านตาลเสียน

3. โรงเรียนบ้านบะฮี

โรงเรียนขนาดเล็ก(จำนวนนักเรียน 1 – 120 คน) โรงเรียนละ 1 คน

รวม 11 คน

1. โรงเรียนวัดสุทธิมงคล

2. โรงเรียนบ้านม่วงไข่บ้านเม็ก(โพธิ์ชัยวิทยา)

3. โรงเรียนบ้านบะทองนาหัวช้าง

4. โรงเรียนบ้านท่าสองคอน

5. โรงเรียนบ้านนาตากาง

6. โรงเรียนบ้านสร้างหินวิทยานุกเคราะห์

7. โรงเรียนบ้านบะหัวเมย
8. โรงเรียนบ้านดอนม่วย
9. โรงเรียนบ้านช้างมิ่ง
10. โรงเรียนบ้านหนองเตินดอนขาว
11. โรงเรียนบ้านอุ่มไผ่

2. กิจกรรมสำรวจพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้เข้ารับการพัฒนา โดยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทำแบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา 6 องค์ประกอบ

3. ครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการและร่วมกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นเวลา 2 วัน โดยมีลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมดังนี้

3.1 ขั้นให้ความรู้ เป็นขั้นให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้วิธีการบรรยาย อภิปราย การศึกษาเอกสารประกอบการพัฒนา จัดกิจกรรมระดมสมอง โดยแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการพัฒนาออกเป็นกลุ่มย่อยๆ และสนทนากลุ่มย่อยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา

3.2 ขั้นนำเสนอผลงานการทำงานกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้ารับการพัฒนาแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่ได้จากการระดมความคิดจากการศึกษาองค์ความรู้ และการศึกษาจากสถานการณ์ต่างๆ จากเอกสารประกอบการพัฒนา แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นสรุปผลเพื่อเตรียมเสนอเป็นผลงานกลุ่ม และสรุปประเด็นสำคัญ นำเสนอโดยการเขียนแผนภาพความคิด (Mind Mapping)

3.3 ขั้นสรุปองค์ความรู้จากการนำเสนอผลงานการทำงานกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่วิทยากรและผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกันสรุปแนวคิด หลักการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา

4. ขั้นสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้และฝึกการสร้างแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีกิจกรรมดังนี้

วันที่ 1 ของการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1. ลงทะเบียนรับเอกสาร
2. เปิดการอบรม
3. ปฐมนิเทศ ชี้แจงวัตถุประสงค์และกระบวนการ
การฝึกอบรม
4. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้
5. ดำเนินกิจกรรมตามเอกสารประกอบการพัฒนา
เล่มที่ 1 ความเป็นครู
6. ดำเนินกิจกรรมตามเอกสารประกอบการพัฒนา
เล่มที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
7. อภิปรายตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย
เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและทำความเข้าใจ
8. บันทึกผลการเรียนรู้พฤติกรรมภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา

วันที่ 2 ของการอบรม

9. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้
10. ดำเนินกิจกรรมตามเอกสารประกอบการพัฒนา
เล่มที่ 3 ความเชี่ยวชาญด้านการสอน
11. ดำเนินกิจกรรมตามเอกสารประกอบการพัฒนา
เล่มที่ 4 การพัฒนาตนเอง
12. ดำเนินกิจกรรมตามเอกสารประกอบการพัฒนา
เล่มที่ 5 การทำงานเป็นทีม
13. ดำเนินกิจกรรมตามเอกสารประกอบการพัฒนา
เล่มที่ 6 การเป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลง
14. นำเสนอตัวแบบพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่พึงประสงค์
15. สรุปลักษณะการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
ประถมศึกษาที่พึงประสงค์
16. บันทึกผลการเรียนรู้พฤติกรรมภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา

17. ประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
 ประถมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ
 โดยการสะท้อนผลการพัฒนาภาวะผู้นำครู
 ในโรงเรียนประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาดูงาน

ศึกษาดูงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลงานดีเด่นของโรงเรียน
 และครู หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน จุดเด่น
 จุดด้อย ข้อควรนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา โดยนำ
 คณะผู้เข้ารับการพัฒนาคัดเลือกใช้รูปแบบ ไปศึกษาดูงานจำนวน 1 โรงเรียนคือ โรงเรียน
 บ้านพังโคน (จำปาสามัคคีวิทยา) ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่น
 ในแต่ละด้านดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ด้านสถานศึกษา

1. โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 2 (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) ปี
 2553

2. รางวัลโรงเรียนพระราชทานประจำปีการศึกษา 2557

ด้านคุณภาพนักเรียน

1. ได้รับเกียรติบัตรระดับเหรียญทอง กิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก
 ประถมศึกษาปีที่ 4 -6 ประเภททีม ปีการศึกษา 2554

2. รางวัลระดับเหรียญทอง การแข่งขันร้องเพลงไทยสากลชาย
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ระดับประเทศ

3. ชนะเลิศนักเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาด
 ใหญ่ ระดับกลุ่มจังหวัด 9 จังหวัด ปีการศึกษา 2557

ด้านคุณภาพครู

1. ได้รับรางวัลชนะเลิศ ครูผู้มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ของครูแกนนำ
 ระดับประถมศึกษา จำนวน 1 คน

2. ได้รับรางวัล “ครูครูสภาคีเด่น” จำนวน 15 คน

3. ได้รับรางวัล “ผู้สร้างคุณประโยชน์ทางการศึกษา” จำนวน 1 คน

4. ได้รับรางวัล “หนึ่งแสนครูดี” จำนวน 6 คน

5. ได้รับรางวัล “ครูสอนดี” จำนวน 3 คน

6. ได้รับรางวัล “ครูดีในดวงใจ” จำนวน 1 คน

7. ได้รับรางวัล “ครูผู้มีวิธีการปฏิบัติหน้าที่ในหน้าที่ราชการดี

ประสพผลสำเร็จด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จำนวน 11 คน

ด้านคุณภาพแหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด ขนาด 144 ตารางเมตร มีการสืบค้นหนังสือ การยืม – การคืนหนังสือ โดยใช้ระบบบาร์โค้ด เฉลี่ยใช้ห้องสมุด จำนวน 240 คน / วัน
2. ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ จำนวน 1 ห้อง
3. ห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ห้อง มีคอมพิวเตอร์ จำนวน 79 เครื่อง
4. ห้องภาษาต่างประเทศ จำนวน 2 ห้อง
5. ห้องดนตรีนาฏศิลป์ จำนวน 1 ห้อง
6. ห้องภาษาไทย จำนวน 1 ห้อง
7. ห้องศิลปศึกษา จำนวน 2 ห้อง
8. ห้องพลศึกษา จำนวน 2 ห้อง
9. ห้องปฏิบัติการสังคมศึกษา จำนวน 1 ห้อง
10. ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ จำนวน 1 ห้อง
11. ห้องปฏิบัติการการงานอาชีพ จำนวน 1 ห้อง
12. ห้องปฏิบัติการสุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 1 ห้อง

สรุปผลที่ได้จากการศึกษาดูงาน โดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนบ้านพังโคน (จำปาสามัคคีวิทยา) ในประเด็น 6 องค์ประกอบหลัก ภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้ คือ 1) ความเป็นครู 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ความเชี่ยวชาญด้านการสอน 4) การพัฒนาตนเอง 5) การทำงานเป็นทีม และ 6) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เห็นได้จากผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ความเป็นครู จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ดิฉันปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รักและศรัทธาในวิชาชีพครู ตั้งใจอบรมสั่งสอนศิษย์ ตลอดจน การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ เหมาะสมกับความเป็นครู การเป็นครู ที่ดี การพูดจาไพเราะ ไม่สั่งสอนศิษย์ไปในทางที่ไม่ดี และเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์และ เพื่อนครู...”

(สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2559)

“...การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ ครูผู้สอน ที่ทำหน้าที่ครูวิชาการ ในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น โรงเรียนของเราจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เพื่อบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องกับบริบทและสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ และหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา หน่วยงานการเรียนรู้ และนำไปสู่ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยจะมีประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบ และที่สำคัญหลักสูตรเมื่อใช้ไป สักกระยะหนึ่ง สองถึงสามปี จะต้องได้รับการประเมินการใช้หลักสูตร และจะต้องมีการปรับปรุง เพื่อความสมบูรณ์ของหลักสูตรสถานศึกษานำไปใช้ในการศึกษาต่อไป ...”

(สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2559)

“...ความเชี่ยวชาญทางการสอน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ครูที่ทำหน้าที่สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะมีความเชี่ยวชาญทางการสอนในวิชานั้นๆ และมีประสบการณ์การสอนมานาน โดยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้เป็นคนที่คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนให้นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่มีภายในโรงเรียน และนอกโรงเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียน...”

(สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2559)

“...การพัฒนาตนเอง จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ครูทุกคนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง พยายามที่จะพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอทั้ง การศึกษาจากเอกสาร การศึกษาจากอินเทอร์เน็ต การศึกษาจากผู้ที่มีความรู้ การสอนงานจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือแม้แต่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับเพื่อนครูในโรงเรียน มีการนำความรู้ที่ได้จากการเข้ารับการอบรม พัฒนา มาขยายผลในโรงเรียนและมีการสนทนา อภิปราย การสอนในรูปแบบต่างๆ และนำการสอนที่ดีของเพื่อนครูจากการสนทนา อภิปรายร่วมกันมาปรับปรุงการสอนของตนเอง ...”

(สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2559)

“...การทำงานเป็นทีม จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ในการทำงานแต่ละครั้งในโรงเรียนของเรา จะต้องมีการแต่งตั้งคณะทำงาน และก่อนดำเนินงาน จะต้องมีการประชุม เพื่อวางแผนการทำงานทุกครั้ง และคณะทำงานจะต้องรับทราบ เป้าหมายของงานที่จะทำให้เข้าใจในแนวทางการทำงานเดียวกัน เพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์การ มีการนิเทศติดตามงานทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงกระบวนการในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสูงสุด โดยในการทำงานทุกครั้งเน้นที่ความเป็นทีม ทุกคนเข้าใจเป้าหมายร่วมกัน และมีการแสดงความยินดี ชื่นชมกับทีมงาน เมื่องานทุกอย่างประสบความสำเร็จ ...”

(สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2559)

“...การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน จะต้องเป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับสิ่งใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและแก้ปัญหา ครูผู้สอนทุกคนจะต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลง รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และเป็นผู้ที่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ในยุคโลกาภิวัตน์ อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนให้นักเรียนสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรียนรู้ เข้าใจสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว และการสร้างแรงบันดาลใจให้กับตนเองและนักเรียน มุ่งสู่เป้าหมายการเรียนรู้อย่างแท้จริง...”

(สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2559)

สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านพังโคน(จำปาสามัคคีวิทยา)ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำครูได้ดังนี้ 1) ความเป็นครู ครูผู้สอนแสดงถึงความมีเมตตาต่อศิษย์ มีความตั้งใจในการอบรมสั่งสอนศิษย์ ด้วยความรักความเอาใจใส่ โดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คณะทำงานต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรสถานศึกษามีการร่วมสนทนา อภิปราย การวิเคราะห์หลักสูตร และมีการนำเอาองค์ความรู้ที่มีในท้องถิ่นมาบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ ลงไปสู่แผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 3) ความเชี่ยวชาญด้านการสอน ครูแสดงถึงการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน เกิดการ

เรียนรู้อย่างมีความสุข 4) การพัฒนาตนเอง ครูศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากการศึกษา ค้นคว้า จากอินเทอร์เน็ต นอกเหนือจากการเข้ารับการอบรมและการพัฒนาที่ทาง หน่วยงานจัดขึ้น ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หลังจากการเข้ารับการ อบรมพัฒนา มีการนำมาขยายผลให้กับเพื่อนครู และเข้ารับการพัฒนาอย่างน้อย 20 ชั่วโมง ต่อปีตามเกณฑ์ 5) การทำงานเป็นทีม ครูที่ร่วมเป็นคณะทำงานมีการกำหนดเป้าหมาย ร่วมกันและมีแนวทางในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน ชื่นชม ยินดีในผลงานที่ประสบผลสำเร็จร่วมกัน 6) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ครูมีความ ตระหนักและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ยอมรับในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในรูปแบบ ต่างๆ ในการปฏิบัติงานและการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน เช่น วิธีการ/เทคนิคใหม่ๆ การเลือกใช้สื่อเทคโนโลยี การสอนที่ใช้สื่อที่ทันสมัยและหลากหลาย การวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริงโดยครูเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นทุกกลุ่มสาระ

ระยะที่ 3 การฝึกปฏิบัติจริง

การฝึกปฏิบัติการที่เป็นกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน ประถมศึกษา เป็นรายสัปดาห์ เป็นเวลา 3 สัปดาห์ๆ ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 36 ชั่วโมง โดยแต่ละครั้งมีการจัดกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความเป็นครู ผู้เข้ารับการพัฒนาวิเคราะห์พฤติกรรมตนเองโดยนำเสนอพฤติกรรม ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้านความเป็นครู ร่วมกันอภิปรายรูปแบบกิจกรรม การพัฒนา นำเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้านความ เป็นครู และผู้เข้ารับการพัฒนาดอบแบบประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน ประถมศึกษา (16 กันยายน 2559)
2. กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและความเชี่ยวชาญด้านการสอน ผู้เข้ารับการอบรมทบทวน พฤติกรรมของตนเองโดยเสนอความก้าวหน้าของตนเองจากการปรับและพัฒนาพฤติกรรม ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้นำเสนอไว้ในสัปดาห์ที่ 1 พร้อมกับนำเสนอ พฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องปรับและพัฒนา ร่วมกัน อภิปรายรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและความเชี่ยวชาญ

ด้านการสอน ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาของตนเอง (19 ,23 กันยายน 2559)

3. กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีม ผู้เข้ารับการอบรมทบทวนพฤติกรรมของตนเองโดยเสนอความก้าวหน้าของตนเองจากการปรับและพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้นำเสนอไว้ในสัปดาห์ที่ 2 พร้อมกับนำเสนอพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องปรับและพัฒนาพร้อมกันอภิปรายรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีมไปใช้ เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาของตนเอง (26,30 กันยายน 2559)

4. กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้เข้ารับการพัฒนาวิเคราะห์พฤติกรรมตนเองโดยนำเสนอพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้านความเป็นครู ร่วมกันอภิปรายรูปแบบกิจกรรมการพัฒนา นำเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้เข้ารับการพัฒนาคอบแบบประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา (3 ตุลาคม 2559)

5. กิจกรรมสรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้เข้ารับการพัฒนานำเสนอความก้าวหน้าของตนเองจากการปรับและพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน จากนั้นผู้ที่เข้ารับการพัฒนาร่วมกันสรุปและสะท้อนผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา และนำเสนอความต้องการในการพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการสรุปและปิดการฝึกปฏิบัติการ (7 ตุลาคม 2559)

ระยะที่ 4 ติดตามและประเมินผล

เป็นระยะการติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา หลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติการ 1 สัปดาห์ โดยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทำแบบประเมินภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้เข้ารับการพัฒนาหลังการฝึกปฏิบัติการ

การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความเป็นครู การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ความเชี่ยวชาญด้านการสอน การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีมและการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ระยะที่ 2 ศึกษาดูงานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลงานดีเด่นโดยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาล้มภาษณ์คณะครูในโรงเรียนที่ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความเป็นครู การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ความเชี่ยวชาญด้านการสอน การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติจริง

ระยะที่ 3 การฝึกปฏิบัติจริง ประเมินพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้เข้ารับการพัฒนาก่อนการฝึกปฏิบัติจริงและหลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติจริงโดยการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความเป็นครู การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ความเชี่ยวชาญด้านการสอน การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีมและการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ระยะที่ 4 การติดตามและประเมินผล โดยมีการประเมินพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา ระยะติดตามผล หลังการฝึกปฏิบัติจริง 1 สัปดาห์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นครู 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ความเชี่ยวชาญด้านการสอน 4) การพัฒนาตนเอง 5) การทำงานเป็นทีมและ 6) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ระยะที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

วัตถุประสงค์ของการทดลองใช้รูปแบบ คือ การตรวจสอบประสิทธิผล
ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนารูปแบบ
การพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
วิเคราะห์ได้จากการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน โดยพิจารณาความ
เหมาะสมของรูปแบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการการพัฒนา และการ
วัดและประเมินผล โดยรวมผลปรากฏดังตาราง 25 ต่อไปนี้

ตาราง 25 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนารูปแบบ
การพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1. วัตถุประสงค์	4.67	0.05	มากที่สุด
2. เนื้อหาสาระ	4.69	0.11	มากที่สุด
3. ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม	4.67	0.09	มากที่สุด
4. แนวทางการดำเนินกิจกรรม	4.69	0.14	มากที่สุด
5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	4.64	0.09	มากที่สุด
6. สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	4.69	0.06	มากที่สุด
7. การประเมินผล	4.73	0.06	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.68	0.04	มากที่สุด

จากตาราง 25 พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) พิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ตามลำดับ ดังนี้คือ การประเมินผล ($\bar{x} = 4.73$) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.69$) เนื้อหาสาระ ($\bar{x} = 4.69$) แนวทางการดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 4.69$) วัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.67$) ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 4.67$) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 4.64$)

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 วิเคราะห์ได้จากการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน โดยพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหากระบวนการการพัฒนา การวัดและประเมินผล โดยแยกแต่ละเล่ม ผลปรากฏดังตาราง 26 ต่อไปนี้

ตาราง 26 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยแยกแต่ละเล่ม

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
เล่มที่ 1 ความเป็นครู			
1. วัตถุประสงค์	4.56	0.53	มากที่สุด
2. เนื้อหาสาระ	4.67	0.50	มากที่สุด
3. ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด
4. แนวทางการดำเนินกิจกรรม	4.67	0.50	มากที่สุด
5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด
6. สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	4.67	0.50	มากที่สุด
7. การประเมินผล	4.78	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.08	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
เล่มที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา			
1) วัตถุประสงค์	4.78	0.44	มากที่สุด
2) เนื้อหาสาระ	4.78	0.44	มากที่สุด
3) ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด
4) แนวทางการดำเนินกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด
5) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	4.56	0.53	มากที่สุด
6) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	4.78	0.44	มากที่สุด
7) การประเมินผล	4.67	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.73	0.09	มากที่สุด
เล่มที่ 3 ความเชี่ยวชาญทางการสอน			
1) วัตถุประสงค์	4.67	0.50	มากที่สุด
2) เนื้อหาสาระ	4.67	0.50	มากที่สุด
3) ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม	4.56	0.53	มากที่สุด
4) แนวทางการดำเนินกิจกรรม	4.56	0.53	มากที่สุด
5) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	4.67	0.50	มากที่สุด
6) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	4.56	0.53	มากที่สุด
7) การประเมินผล	4.67	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.06	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
เล่มที่ 4 การพัฒนาตนเอง			
1) วัตถุประสงค์	4.67	0.50	มากที่สุด
2) เนื้อหาสาระ	4.67	0.50	มากที่สุด
3) ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม	4.56	0.53	มากที่สุด
4) แนวทางการดำเนินกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด
5) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	4.44	0.53	มากที่สุด
6) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	4.78	0.44	มากที่สุด
7) การประเมินผล	4.78	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.67	0.13	มากที่สุด
เล่มที่ 5 การทำงานเป็นทีม			
1) วัตถุประสงค์	4.67	0.50	มากที่สุด
2) เนื้อหาสาระ	4.67	0.50	มากที่สุด
3) ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม	4.67	0.50	มากที่สุด
4) แนวทางการดำเนินกิจกรรม	4.67	0.50	มากที่สุด
5) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด
6) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	4.67	0.50	มากที่สุด
7) การประเมินผล	4.78	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.05	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
เล่มที่ 6 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง			
1) วัตถุประสงค์	4.67	0.50	มากที่สุด
2) เนื้อหาสาระ	4.67	0.50	มากที่สุด
3) ระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม	4.56	0.53	มากที่สุด
4) แนวทางการดำเนินกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด
5) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	4.44	0.53	มากที่สุด
6) สื่อหรือแหล่งเรียนรู้	4.78	0.44	มากที่สุด
7) การประเมินผล	4.78	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.67	0.13	มากที่สุด

จากตาราง 26 พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีความเหมาะสม และเมื่อพิจารณา
เอกสารประกอบการพัฒนา ในแต่ละองค์ประกอบ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา
น้อย คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.73$) การทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.70$)
ความเป็นครู ($\bar{x} = 4.70$) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.67$) ความเชี่ยวชาญด้าน
การสอน ($\bar{x} = 4.62$) ตามลำดับ

ตาราง 27 การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาภาวะผู้นำครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

คะแนน	N	$\sum x$	E.I.
ทดสอบก่อนการพัฒนา	20	215	.7297
ทดสอบหลังการพัฒนา	20	350	

จากตาราง 27 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ของการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ครูที่รับการพัฒนา จำนวน 20 คน จากการทำแบบทดสอบก่อนพัฒนา มีคะแนน 215 คะแนน หลังการพัฒนา มีคะแนน 350 คะแนน จากคะแนนเต็ม 400 คะแนน ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7297 หรือ คิดเป็นร้อยละ 72.97 ดังนั้นดัชนีประสิทธิผล จึงมีค่า เพิ่มขึ้น

จากผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น สรุปว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยใช้เอกสารประกอบการพัฒนาทั้ง 6 ด้าน ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เข้ารับการพัฒนามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการสะท้อนผลการใช้รูปแบบของกลุ่มผู้เข้ารับ การพัฒนาจากการสัมภาษณ์ มีดังนี้

“...จากการที่ได้เข้ารับการอบรมพัฒนาภาวะผู้นำครูในครั้งนี้ ดิฉันมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นว่า ทำไมครูที่เป็นผู้บริหารจัดการชั้นนั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอน. หลักสูตร สื่อเทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งความเชี่ยวชาญในการสอน ในศาสตร์วิชาการต่างๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถถ่ายทอดวิธีการต่างๆ ให้นักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ดังนั้น การได้รับความรู้จากวิทยากรในเรื่องต่างๆ ของการอบรมการพัฒนาในครั้งนี้ ดิฉันสามารถนำไปประยุกต์ใช้และบูรณาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้วิจัยที่มอบโอกาสดีๆ ...”

(สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559)

“...เมื่อได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการอบรมการพัฒนาครูให้ครูมีภาวะผู้นำ ผมก็รู้สึกแปลกใจว่า ทำไมต้องให้ผมเป็นผู้มีภาวะผู้นำครู ผมชอบที่จะสอนของ ผมคนเดียว อยากสอนอะไรก็สอน ไม่จำเป็นที่ผมต้องไปนำใคร แต่พอผมเข้ารับการอบรมการพัฒนาจริงๆ แล้วมันไม่ใช่อะไรที่ผมเข้าใจ เพราะความรู้ที่ได้รับในเรื่องต่างๆ ที่วิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ให้ฉัน เป็นแก่นแท้ความรู้ความเข้าใจ ที่ใช้เป็นทั้งศาสตร์และ

ศิลป์ในการสอนทั้งนั้น โดยที่ครูผู้สอนจะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับความเป็นครู มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จะต้องทำการสอนรวมทั้งรู้จักการทำงานเป็นทีม และที่สำคัญ จะต้องรู้จักปรับตนเองสู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ได้ ประทับใจครับ ...”

(สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559)

“...ก่อนที่จะเข้ารับการอบรมในครั้งนี้ เกิดความไม่แน่ใจว่าเราเป็นคนที่ไม่มีความเป็นภาวะผู้นำหรืออย่างไร ในสายตาของผู้วิจัย แอบเก็บความสงสัยไว้ในใจ แต่เมื่อเข้าร่วมการพัฒนากับคณะของผู้วิจัยแล้ว จึงได้รู้ถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาในครั้งนี้ โดยเฉพาะในเรื่องของความเป็นครูว่า ครูจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญอย่างไรบ้าง เช่น การแต่งกาย การพูดจา การแสดงออก ความมีคุณธรรม จริยธรรม หรือแม้กระทั่ง การให้บริการที่ดี แก่ผู้รับบริการว่า เราจำเป็นจะต้องมีคุณลักษณะเหล่านี้และจะต้องมีความเหมาะสมให้เป็นผู้ที่มีลักษณะของความเป็นครูเสมอ...”

(สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559)

“...จากการได้รับเอกสารการพัฒนา กระเป๋า 1 ใบ ซึ่งในกระเป๋า ประกอบด้วยเอกสารการพัฒนา จำนวน 5-6 เล่ม ดิฉันได้มีเวลาศึกษาจากคำแนะนำของผู้วิจัย ซึ่งดิฉันเป็นคนหนึ่งที่คิดว่า มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ได้เรียนรู้จากการทดลองการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในครั้งนี้ โดยเฉพาะในเรื่องความเชี่ยวชาญในการสอน ซึ่งครูผู้สอนทุกคนจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งเอกสารชุดนี้เป็นเอกสารที่ดี ดิฉันสามารถนำมาศึกษา ทำความเข้าใจและเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันกับครูท่านอื่นๆ แล้วนำสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติ มาร่วมกันสนทนา อภิปราย และหาข้อสรุปที่ดีร่วมกัน...”

(สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2559)

“...กระผมเป็นผู้ที่ได้รับโอกาสที่ดี ในการเข้าการอบรมพัฒนาในครั้งนี้ ผลของการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบทำให้กระผมมีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำครูและการมีเจตคติของวิชาชีพครู และความรู้ที่ได้รับความรู้จากวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ ตามองค์ประกอบ และจากการศึกษาเอกสารที่ผู้วิจัยมอบให้ กระผมสามารถนำมาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน

พัฒนานักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้...”

(สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2559)

“...จากการได้ทดลองใช้รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา ทำให้ดิฉันมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องของ
ภาวะผู้นำครูว่า ทำไมครูจะต้องมีภาวะผู้นำ หลังจากได้เข้ารับการพัฒนาแล้วทำให้ดิฉัน
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง หลังจากนั้นได้นำความรู้ที่ได้รับไปขยายผลให้กับเพื่อน
ครูในการสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงวิธีการ เทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ให้
เกิดประสิทธิผลกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ...”

(สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2559)

สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11 มี 6 องค์ประกอบหลัก 23 องค์ประกอบย่อย และ 104 ตัวบ่งชี้ ดังนี้
องค์ประกอบที่ 1 ความเป็นครู มี 3 องค์ประกอบย่อย 17 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3
ความเชี่ยวชาญด้านการสอน มี 5 องค์ประกอบย่อย 22 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4
การพัฒนาตนเอง มี 3 องค์ประกอบย่อย 13 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 การทำงาน
เป็นทีม มี 4 องค์ประกอบย่อย 21 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 6 การเป็นผู้นำ
การเปลี่ยนแปลง มี 3 องค์ประกอบย่อย 11 ตัวบ่งชี้

2. ผลการสร้างและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบ
ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ
พัฒนา 5) การวัดและประเมินผล

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{x} = 4.68$) พิจารณารายด้าน เรียงตามลำดับองค์ประกอบของรูปแบบ ได้ดังนี้

1) หลักการของรูปแบบ $\bar{x} = 4.69$ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ $\bar{x} = 4.73$ 3) เนื้อหา $\bar{x} = 4.69$ 4) กระบวนการพัฒนา $\bar{x} = 4.69$ 5) การวัดและประเมินผล $\bar{x} = 4.67$

3.2 ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความเป็นครู ($\bar{x} = 4.73$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.70$) ความเชี่ยวชาญด้านการสอน ($\bar{x} = 4.70$) การพัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.67$) การทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.62$) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.67$) ตามลำดับ

3.3 ค่าดัชนีประสิทธิผล หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีการพัฒนาสูงกว่าระยะก่อนปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 72.97

3.4 ผลจากการสนทนากับครูผู้เข้ารับการพัฒนา พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำครู มีความตระหนักถึงการพัฒนาภาวะผู้นำครูครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีคิดใหม่ๆ กระบวนการทำงานที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน สามารถนำภาวะผู้นำไปประยุกต์และปรับใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง จนเกิดผลสำเร็จ ที่ส่งผลไปถึงนักเรียนและชุมชน แสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครู และงานด้านอื่นๆ ของสถานศึกษา และสามารถสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน